

Vezetői összefoglaló

Az elmúlt néhány év megtorpanása után 2004-ben újra fellendülésnek indult Európában és a világ-gazdaságban az IKT ágazat. A fellendülés hátterében több tényező áll: terjednek a vezetékes és a vezeték nélküli szélessávú szolgáltatások, egyre több a lehetőség az új digitális tartalmak és szolgáltatások terén, növekszik az igény az integrált elektronikus kormányzati és vállalati hálózatok kiépítésére, valamint növekszik a digitális konvergencia a fogyasztói piacokon. Európában különösen nagy szerepet kap a fellendülésben az e-kereskedelem teremtette kereslet.

Közép- és Kelet-Európában a nyugat-európai trendekkel összevetve a várható növekedés gyorsabb, a piacon rejlő lehetőségek nagyobbak. Az új uniós tagországok közül Lengyelország, Csehország és Magyarország IKT-piacain várható a legnagyobb növekedés a piaci forgalomban. Ezekben az országokban a lakosság kisebb része használja az IKT-eszközöket, mint Nyugat-Európában, de mégis, az eszközök termelésében ezek az országok vezető pozíciókat foglalnak el. Ez annak köszönhető, hogy a térség stabil gazdasági környezet mellett jól képzett, nyelveket beszélő munkaerővel rendelkezik, és az átlagos bérszintje az európaihoz képest egyelőre alacsony. Ezért 2004-ben is folytatódik ezért a multinacionális vállalatok terjeszkedése Közép- és Kelet-Európában az IKT eszközök és szolgáltatások piacain; a terület vonzóvá vált az informatikai outsourcing és offshoring számára is a korábbi ázsiai célpontok mellett. A térség piacainak bővülésében nagy szerepet játszik a kormányzati tevékenység, melyet az uniós szakpolitikák fókuszja és az uniós alapokon keresztül elérhető források is támogatnak. A csatlakozási követelményekből közvetlenül fakadó modernizációs igények kielégítése, és a hosszabb távú törekvés az e-megoldások elterjesztésére a társadalomban jó pár évig nem szűnő keresletet teremtenek az IKT-piac termékei iránt.

Magyarországon 2003-ban az ipari termelésen belül a leggyorsabb növekedést a villamos gépek és műszerek gyártása mutatta (16%). Az export az ágazati értékesítés egyre növekvő részét adja, 2003-ban az export növekedése 17 százalékos volt. Az export célországai főleg európaiak, az ágazat importjában pedig ázsiai és tengeren túli országok is jelentős szerepet játszanak. Az ágazati import legjelentősebb része Kínából származik. Az ágazatban túlnyomó többségben vannak a külföldi és vegyes tulajdonú vállalkozások. Az ágazat piaci szerkezetében kevés változás történt az utóbbi években.

Magyarországon alacsony az infokommunikációs eszközök és szolgáltatások felhasználása nemzetközi szinten összehasonlítva viszonylag alacsony, mind az államigazgatásban, mind a vállalati és a háztartási szférában. Ezért a piac keresleti oldala nagy fejlődési potenciált rejt magában, aminek természetes korlátja a szereplők fizetőképessége.

A közzsféra fejlesztési potenciálját növelik az elérhető uniós források és az önálló fejlesztési programokat készítő szakminisztérium léte. Jelenleg készül a 2007-tel kezdődő programozási időszak fejlesztési terve, és esély van arra, hogy ezen belül az informatikai fejlesztések önálló operatív programba kerülhetnek. Ugyanakkor a kormányzati fejlesztéseket visszafogja a költségvetési egyensúly kialakítására, a maastrichti kritériumok teljesítésére való folyamatos kormányzati törekvés – de a megszorítások az uniós prioritások és a hazai célok miatt várhatóan az informatikai szektort fogják a legkevésbé érinteni. A kormányzati fejlesztési programok egy része a lakossági szektor IKT-megoldásokkal való ellátását is támogatja. Az új elektronikus hírközlési törvény pedig a távközlési piaci verseny támogatásával adott új lendületet az ágazatnak.

A vállalati szféra beruházásaiban a 2003-as évet viszonylagos visszaesés jellemezte: a hardvereladások csökkenése mellett a szoftverpiacon kisebb volt a visszaesés, és egyedül az informatikai szolgáltatások szegmense fejlődött. A nagyvállalatok beruházásainak visszaesését nem kompenzálta az, hogy a középvállalati réteget ez a dekonjunkció kevésbé érintette. A kisvállalati szféra pedig továbbra is teljesen új piacnak számít. A szolgáltatások körében dinamikusan növekszik az outsourcing piac. A banki szolgáltatások területén az államilag támogatott lakáshitelek terjedése, és a Basel II. hitelminősítési rendszerre való áttérés teremt igényt informatikai szolgáltatásokra. Bár részesevé egyelőre messze mögötte marad az európai átlagnak, egyre terjed az e-kereskedelem Magyarországon is.